

LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 6, LT-01105 Vilnius,
tel. 8 706 63 335, el. p. dokumentai@stt.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188659948

Pagal adresatų sąrašą

ANTI KORUPCINIO VERTINIMO IŠVADA DĖL MEDICININĖS REABILITACIJOS IR SANATORINIO GYDYMO TEISINIO REGULIAVIMO IR PACIENTŲ REGISTRACIJOS REABILITACIJAI, SANATORINIAM GYDYMUI

2020 m. vasario d. Nr.

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio nuostatomis, atsižvelgdami į sociologinio tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis, 2019“ rezultatus, susijusius su atskleistomis tam tikromis rizikomis norint gauti siuntimą reabilitacijai¹, atlikome medicininės reabilitacijos proceso² teisinio reguliavimo ir atsitiktine tvarka pasirinktų kelių reabilitacijos įstaigų³ teisės aktų, reguliuojančių pacientų registravimo procesą reabilitacijos procedūroms, antikorupcinį vertinimą. Analizuoti ir įvertinti šie teisės aktai ir reabilitacijos įstaigų viešai pateikiama informacija, susijusi su pacientų registravimu reabilitacijos paslaugoms gauti:

1. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. sausio 17 d. įsakymu Nr. V-50 patvirtinti:

1.1. Išlaidų medicininei reabilitacijai kompensacijų skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašas.

1.2. Vaikų atrankos ir siuntimo į medicininės reabilitacijos sveikatos priežiūros įstaigas tvarkos aprašas.

¹ Prieiga internete: <https://www.stt.lt/doclib/yyaxevhjksgrxkbch6p81dtuxsf8t5eu>.

² Įskaitant sanatorinį (antirecidyvinių) gydymą.

³ Ir vaikų, ir suaugusiųjų.

1.3. Vaikų atrankos ir siuntimo į sanatorinio gydymo sveikatos priežiūros įstaigas tvarkos aprašas.

1.4. Vaikų sanatorinio (antirecidyvinio) gydymo specialiųjų reikalavimų aprašas.

1.5. Medicininės reabilitacijos paslaugų vaikams teikimo specialiųjų reikalavimų aprašas.

1.6. Suaugusiųjų atrankos ir siuntimo į medicininės reabilitacijos sveikatos priežiūros įstaigas tvarkos aprašas.

1.7. Medicininės reabilitacijos paslaugų suaugusiesiems teikimo specialiųjų reikalavimų aprašas.

2. Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos direktoriaus 2012 m. rugsėjo 27 d. įsakymu Nr. 1K-217 patvirtinti:

2.1. Medicininės reabilitacijos ir sanatorinio (antirecidyvinio) gydymo paslaugų išlaidų kompensavimo Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis patvirtinimo tvarkos aprašas.

2.2. Medicininės apskaitos formos Nr. 2011T „Pranešimas apie sutikimą kompensuoti medicininės reabilitacijos ar sanatorinio (antirecidyvinio) gydymo išlaidas Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis“ ir medicininės apskaitos formos Nr. 2011N „Pranešimas apie atsisakymą kompensuoti medicininės reabilitacijos ar sanatorinio (antirecidyvinio) gydymo išlaidas Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis“ pildymo taisyklės (toliau – Pildymo taisyklės).

3. VšĮ Palangos vaikų reabilitacijos sanatorijos „Palangos gintaras“ išankstinio vietų rezervavimo gydymuisi tvarkos aprašas, patvirtintas VšĮ Palangos vaikų reabilitacijos sanatorijos „Palangos gintaras“ direktoriaus 2019-02-13 įsakymu Nr. ĮV-14.

4. VšĮ Palangos vaikų reabilitacijos sanatorijos „Palangos gintaras“ vidaus tvarkos taisyklės, patvirtintos VšĮ Palangos vaikų reabilitacijos sanatorijos „Palangos gintaras“ direktoriaus 2020-01-31 įsakymu Nr. ĮV-11.

5. Vaikų ligoninės, VšĮ Vilniaus universiteto ligoninės Santaros klinikų filialo vidaus tvarkos taisyklės, patvirtintos Vaikų ligoninės, VšĮ Vilniaus universiteto ligoninės Santaros klinikų filialo direktoriaus 2018-08-31 įsakymu Nr. V-216 (taikomos ir Vaikų reabilitacijos skyriui Druskininkų „Saulutė“).

6. AB Birštono sanatorijos „Versmė“ paslaugų užsakymo/rezervacijos sanatorijos internetiniame puslapyje taisyklės.

7. VšĮ Abromiškių reabilitacijos ligoninės vidaus tvarkos taisyklės, patvirtintos VšĮ Abromiškių reabilitacijos ligoninės direktoriaus 2018-04-26 įsakymu Nr. V-31.

8. VšĮ Respublikinės Kauno ligoninės vidaus tvarkos taisyklės, patvirtintos VšĮ Respublikinės Kauno ligoninės generalinio direktoriaus 2017-09-14 įsakymu Nr. 1-305 (taikomos ir Vaikų ligų klinikų Vaikų reabilitacijos skyriui „Žibutė“).

9. UAB „Palangos linas“ vidaus tvarkos taisyklės, patvirtintos UAB „Palangos linas“ direktoriaus 2010 m. kovo 1 d. įsakymu Nr. 13 (2014 m. vasario 10 d. įsakymo Nr. 07 redakcija).

10. VšĮ „Tulpės“ sanatorija skelbiama registracijos tvarka⁴.

11. AB „Eglės sanatorija“ vidaus tvarkos taisyklės ir skelbiama registracijos tvarka⁵.

12. VšĮ Šiaulių reabilitacijos centro skelbiama registracijos tvarka⁶.

13. VšĮ Respublikinės Vilniaus universitetinės ligoninės Reabilitacijos centro „Pušyno kelias“ skelbiama registracijos tvarka⁷.

Atlikę antikorupcinį vertinimą, nustatėme korupcijos rizikos veiksnių, teisinio reguliavimo neaiškumų ir dviprasmiškumų, todėl teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Suaugusiųjų atrankos ir siuntimo į medicininės reabilitacijos sveikatos priežiūros įstaigas tvarkos aprašo 8 punkte nustatyta, kad *iš pirminės ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių įstaigų, vadovaujantis specialiaisiais reikalavimais, pacientai gali būti siunčiami tik į pakartotinę, palaikomąją ir ambulatorinę reabilitaciją. Į reabilitaciją II iš pirminės ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių įstaigų pacientai (išskyrus pacientus, kuriems buvo atliktas pirminis ir gydomasis protezavimas) gali būti siunčiami tik išimties tvarka, prieš tai informavus TLK ir pateikus jai išsamų prašymą raštu.*

Iš paminėtos nuostatos ir kitų vertintų teisės aktų nėra aišku, kokiais kriterijais vadovaujantis nustatomi išimtiniai atvejai, kai pacientai gali būti siunčiami į reabilitaciją II iš pirminės ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių įstaigų (išskyrus pacientus, kuriems buvo atliktas pirminis ir gydomasis protezavimas). Kadangi vartojama formuluotė „gali būti“, iš nustatyto teisinio reguliavimo taip pat neaišku, ar visais atvejais, nors ir nustačius bei motyvavus išimties situacijas, pacientai siunčiami į reabilitaciją II iš pirminės ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių įstaigų (išskyrus pacientus,

⁴ Prieiga internete: <https://www.tulpe.lt/medicinine-reabilitacija-kompensuojama-tlk/>.

⁵ Prieiga internete: <https://sanatorija.lt/druskininkuose/apie-sanatorija/vidaus-tvarkos-taisykles/>.

⁶ Prieiga internete: <https://www.reabilitacijoscentras.lt/>.

⁷ Prieiga internete: <http://www.rvul.lt/reabilitacijos-centras-pusyno-kelias/9331-2/>.

kuriems buvo atliktas pirminis ir gydomasis protezavimas). Jeigu tai daroma ne visais atvejais, turėtų būti nustatyta, kokios aplinkybės tai gali lemti (objektyvios ar kitokios). Taigi, siekdami medicininės reabilitacijos proceso aiškumo ir skaidrumo, Suaugusiųjų atrankos ir siuntimo į medicininės reabilitacijos sveikatos priežiūros įstaigas tvarkos apraše siūlome nustatyti aiškius kriterijus, pagal kuriuos būtų sprendžiama apie išimčių buvimą ar nebuvimą arba pateikti bent pavyzdinį sąrašą aplinkybių, kurios sudarytų būtinybę išimtis taikyti.

1.1. Ankstesnės pastabos motyvai ir pasiūlymas taikytinas ir Medicininės reabilitacijos ir sanatorinio (antirecidyvinio) gydymo paslaugų išlaidų kompensavimo Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis patvirtinimo tvarkos aprašo (toliau – Išlaidų kompensavimo PSDF lėšomis tvarkos aprašas) 9.3 papunkčiui, kuriame nustatyta išimtis dėl stacionarinės reabilitacijos ar sanatorinio (antirecidyvinio) gydymo paslaugų išlaidų apmokėjimo, kai gydanti asmens sveikatos priežiūros įstaiga viršija numatytas lėšas, skirtas medicininės reabilitacijos ar sanatorinio (antirecidyvinio) gydymo paslaugų išlaidoms kompensuoti⁸. Be to, Išlaidų kompensavimo PSDF lėšomis tvarkos aprašo 11 punkte nustatyta, kad *gydantysis gydytojas, gavęs (per reabilitacijos paslaugų informacinę sistemą) formą Nr. 2011N, aiškinasi formos Nr. 070/a-LK atmetimo priežastis. Jei gydantysis gydytojas šių priežasčių pašalinti negali, jis ne vėliau kaip kitą darbo dieną ASPĮ nustatyta tvarka informuoja pacientą apie atsisakymą kompensuoti medicininės reabilitacijos ar sanatorinio (antirecidyvinio) gydymo paslaugų išlaidas PSDF biudžeto lėšomis*. Akivaizdu, kad numatytų lėšų, skirtų medicininės reabilitacijos ar sanatorinio (antirecidyvinio) gydymo paslaugų išlaidoms kompensuoti, viršijimo gydantysis gydytojas pašalinti negalės, tačiau tokiu atveju galbūt reikėtų svarstyti galimybes taikyti anksčiau minėtą išimtį, nustatytą Išlaidų kompensavimo PSDF lėšomis tvarkos aprašo 9.3 papunktyje.

Patikslinus Išlaidų kompensavimo PSDF lėšomis tvarkos aprašą, svarstyтина galimybė tikslinti ir Pildymo taisyklių 22 punktą.

2. Suaugusiųjų atrankos ir siuntimo į medicininės reabilitacijos sveikatos priežiūros įstaigas tvarkos aprašo 19 punkte nustatyta, kad pacientą siunčiantis gydytojas informuoja jį apie visus atitinkamo profilio medicininės reabilitacijos paslaugas teikiančias įstaigas ir dėl siuntimo

⁸ TLK atsakingasis darbuotojas, nustatęs, kad ASPĮ viršijo ASPĮ ir TLK sutartyje numatytas lėšas, skirtas medicininės reabilitacijos ar sanatorinio (antirecidyvinio) gydymo paslaugų išlaidoms kompensuoti, per 1 darbo dieną nuo formos Nr. 070/a-LK gavimo dienos ją užpildžiusiai ASPĮ pateikia (per reabilitacijos paslaugų informacinę sistemą) formą Nr. 2011N. Šiuo atveju siunčiančioji ASPĮ teisės aktų nustatyta tvarka **gali** raštu suderinti su TLK klausimą dėl stacionarinės reabilitacijos ar sanatorinio (antirecidyvinio) gydymo paslaugų išlaidų apmokėjimo **išimties tvarka** (būtina gauti raštišką TLK pritarimą) ir pakartotinai teikti naują formą Nr. 070/a-LK.

derina su paciento pasirinktos reabilitacijos įstaigos administracija (*sudarant bendradarbiavimo sutartis arba derinant individualiai*). Iš paminėto punkto nuostatų, taip pat kitų vertintų teisės aktų nėra aišku, kaip gali būti sudaromos bendradarbiavimo sutartys tarp pacientus siunčiančių asmens sveikatos priežiūros įstaigų ir pacientus priimančių reabilitacijos įstaigų: koku būdu atsirenkamos įstaigos, su kuriomis gali būti sudaromos sutartys (pvz., daugiausiai ar mažiausiai pacientų siunčiančios įstaigos), ar sutartys turėtų būti sudaromos su visomis ar tik su tam tikrus kriterijus atitinkančiomis, kokią galimą naudą galėtų gauti pacientus siunčiančios asmens sveikatos priežiūros įstaigos gydytojai, rehabilitologai, administracija ar pan. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad vienos reabilitacijos įstaigos siūlymas pacientus siunčiančioms asmens sveikatos priežiūros įstaigoms bendradarbiauti Sveikatos apsaugos ministerijos⁹, taip pat Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos buvo pripažintas neteisėtu, taip pat sudarančiu galimybę pasireikšti korupcijai. Siekiant skaidraus pacientų siuntimo reabilitacijai proceso, aiškaus teisinio reguliavimo, siūlytina įvertinti minėto bendradarbiavimo sutarčių tikslingumą ir jų atsisakyti arba nustatyti aiškią tokių sutarčių sudarymo tvarką.

3. Vaikų sanatorinio (antirecidyvinio) gydymo specialiųjų reikalavimų apraše nustatyta, kad *paslaugų arba tyrimų skaičius vienam ligoniui, nustatytas šiuose reikalavimuose, gali būti didinamas arba mažinamas atsižvelgiant į paciento būklę ir indikacijas. Mažinant paslaugų arba tyrimų skaičių tai būtina pagrįsti ir padaryti atitinkamus įrašus gydymo stacionare ligos istorijoje (forma Nr. 003/a) arba asmens sveikatos istorijoje (forma Nr. 025/a)*. Iš įvertinto teisinio reguliavimo nėra aišku, kodėl ligos istorijoje būtina pagrįsti tik paslaugų arba tyrimų skaičiaus mažinimą, o didinant paslaugų arba tyrimų skaičių to padaryti nėra privaloma. Mūsų nuomone, reikėtų pagrįsti ir paslaugų arba tyrimų skaičiaus didinimą, nes tai susiję su papildomų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų naudojimu. Taigi, siekdami aiškaus ir nuoseklaus teisinio reguliavimo, mažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę, siūlome Vaikų sanatorinio (antirecidyvinio) gydymo specialiųjų reikalavimų apraše nustatyti pareigą ligos istorijoje pagrįsti ir paslaugų arba tyrimų skaičiaus didinimą, ne tik mažinimą.

3.1. Anksčiau išdėstyti pastaba ir pasiūlymas aktualūs ir Medicininės reabilitacijos paslaugų suaugusiesiems teikimo specialiųjų reikalavimų aprašui, taip pat Medicininės reabilitacijos paslaugų vaikams teikimo specialiųjų reikalavimų aprašui.

⁹ 2015 m. Sveikatos apsaugos ministerijos raštas Lietuvos Respublikos Seimo Antikorupcijos komisijai.

4. Vaikų atrankos ir siuntimo į medicininės reabilitacijos sveikatos priežiūros įstaigas tvarkos aprašo 12 punkte ir Suaugusiųjų atrankos ir siuntimo į medicininės reabilitacijos sveikatos priežiūros įstaigas tvarkos aprašo 13 punkte nustatyta, kad *skyrus stacionarines ar ambulatorines reabilitacijos paslaugas, pildomas išrašas iš medicininių dokumentų (forma Nr. 027/a) ir suteikiama informacija apie atitinkamo profilio paslaugas teikiančias įstaigas (padalinius)*. Praktikoje pacientai susiduria su situacijomis, kai gydančios asmens sveikatos priežiūros įstaigos siūlo tik tai įstaigai priklausančią reabilitacijos padalinį, neinformuodami apie galimybę pacientams rinktis iš daugiau įstaigų (padalinių). Siekiant eliminuoti paminėtą riziką, siūlytina svarstyti galimybę tiek Vaikų atrankos ir siuntimo į medicininės reabilitacijos sveikatos priežiūros įstaigas tvarkos apraše, tiek Suaugusiųjų atrankos ir siuntimo į medicininės reabilitacijos sveikatos priežiūros įstaigas tvarkos apraše papildomai nustatyti, jog asmens sveikatos priežiūros įstaigų, kurie turi savo reabilitacijos įstaigas ir (ar) padalinius, gydytojai privalo suteikti pacientams informaciją, kad reabilitacijos paslaugas jie gali gauti bet kurioje Lietuvos reabilitacijos įstaigoje ar įstaigos padalinyje.

5. Atkreipiame Sveikatos apsaugos ministerijos dėmesį į tai, kad tebėra aktualios kai kurios Specialiųjų tyrimų tarnybos 2015 m. kovo 13 d. atlikto antikorupcinio vertinimo pastabos ir pasiūlymai¹⁰.

6. Išanalizavus atrinktų reabilitacijos įstaigų pateikiamą informaciją, nustatyta, kad tik dvi iš jų¹¹ pateikia pacientams galimybę registruotis internetu per portalą www.sergu.lt, kur pacientai gali matyti realų įstaigos užimtumą, laisvas vietas, registruotis patys, taip iš dalies prisidėdami ir prie administracinės naštos mažinimo pačioms įstaigoms. Kitos įstaigos kaip pagrindinį registravimo būdą¹² naudoja registravimą telefonu ar el. paštu, kur pacientai negali matyti realaus įstaigos užimtumo, laisvų vietų skaičiaus ir pan. Situacija, kai visą informaciją apie pacientų registracijai skirtus laikus valdo įstaigos darbuotojai, viešai neatskleidžiama informacija apie pacientų registracijai skirtus laikus ir nesudaroma galimybė pacientui (tiek

¹⁰ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/f4fe2410cc7a11e49bcec506eeda6c5f?positionInSearchResults=0&searchModelUID=2a4479fd-a35e-44ee-84df-2fa77a270c0b>.

¹¹ VšĮ Palangos vaikų reabilitacijos sanatorija „Palangos gintaras“ ir Vaikų ligoninės Vaikų reabilitacijos skyrius Druskininkų „Saulutė“, VšĮ Vilniaus universiteto ligoninės Santaros klinikų filialas.

¹² Kai kurios įstaigos, pvz., VšĮ Abromiškių reabilitacijos ligoninė, sudaro galimybę užpildyti tam tikrą informaciją savo interneto svetainėje, tačiau pacientai negali matyti įstaigos užimtumo, matyti laisvų vietų, užpildžius reikiamą informaciją reikia laukti įstaigos darbuotojo patvirtinimo, ar vietų yra ir pan., todėl tokia registracija prilygintina registracijai telefonu.

užsiregistravusiam, tiek siekiančiam užsiregistruoti) viešai stebėti vykstančių pokyčių, laikytina korupcijos rizikos veiksniu. Siekdami mažinti pacientų eiles, efektyvinti reabilitacinį gydymą, užtikrinti teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų skaidrumą, siūlome sudaryti pacientams galimybę registruotis reabilitacijos paslaugoms išankstine tvarka¹³ per portalą www.sergu.lt ar kitomis priemonėmis užtikrinti viešą informaciją apie ilgesnio laikotarpio įstaigos užimtumą, laisvas vietas savo interneto svetainėse.

Lietuvos savivaldybių asociacijos prašome šį antikorupcinį vertinimą persiųsti savivaldybėms pavaldžioms reabilitacijos įstaigoms.

Sveikatos apsaugos ministerijos ir reabilitacijos įstaigų (tik dėl 6-osios šio vertinimo pastabos ir pasiūlymo) prašome per du mėnesius nuo antikorupcinio vertinimo išvados gavimo dienos informuoti Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybą, kaip buvo atsižvelgta ar numatoma atsižvelgti į antikorupcinio vertinimo išvados pasiūlymus (pateikti motyvuotą informaciją dėl kiekvieno pasiūlymo įgyvendinimo)¹⁴.

Direktoriaus pavaduotojas

Egidijus Radzevičius

Giedrius Būdvytis, tel. 8 706 63 354, el. p. giedrius.budvytis@stt.lt

¹³ Pažymėtina, kad nuo 2019 m. sausio 1 d. Lietuvos nacionalinei sveikatos sistemai priklausančios asmens sveikatos priežiūros įstaigos apdraustus privalomuoju sveikatos draudimu pacientus iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų apmokamoms paslaugoms gauti privalo registruoti Išankstinėje pacientų registracijos informacinėje sistemoje.

Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/51fc98218f3411e8aa33fe8f0fea665f/asr?positionInSearchResults=1&searchModelUUID=b105982e-539d-4cba-9cb4-98842b924984>.

¹⁴ Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos antikorupcinio vertinimo išvados įgyvendinimo pažymos forma. Prieiga internete: http://www.stt.lt/documents/ivertinti_teises_aktai_2018/Pazyma_galutine.docx.